

«مفهوم اضطراب» در کتابفروشی‌ها

کتاب «مفهوم اضطراب» نوشته سورن کی‌یر کگور با ترجمه صالح نجفی توسط نشر مرکز منتشر و راهی بازار نشر شد.

به گزارش سایت خبری پرسون، کتاب «مفهوم اضطراب» تعمقی ساده با گرایش روان‌شناختی درباره مساله گناه موروثی در علم اصول دین» نوشته سورن کی‌یر کگور به‌تازگی با ترجمه صالح نجفی توسط نشر مرکز منتشر و راهی بازار نشر شده است.

سورن کی‌یر کگور فیلسوف دانمارکی، به گفته تاریخ‌نویسان فلسفه و پژوهشگران این‌حوزه، بانفوذترین و پدر مکتب اگزیستانسیالیسم است که دو گونه الهی و الحادی دارد و کی‌یر کگور متعلق به گونه الهی و مذهبی این‌مکتب است. اما فلاسفه‌ای چون ژان پل سارتر در گروه اگزیستانسیالیست‌های الحادی قرار دارند. اگزیستانسیالیست‌ها در کل، تقدم را به وجود (آن بودگی) نسبت به ماهیت (چیستی) می‌دهند. او سال ۱۸۱۳ متولد و سال ۱۸۵۵ درگذشت.

فیلسوف دانمارکی مورد اشاره، در مقطعی از زندگی‌اش، به اصطلاح معمول چپ کرده و دست از دین و دیانت کشید. به این‌ترتیب هم علیه پدر و هم خدا شورش کرد. اما در مقطع بعدی زندگی، برگشت. او اشاره کرده که پیش از مذهبی‌شدن دوباره‌اش یک دوره غیرمذهبی داشته است. کی‌یر کگور قرار بود کشیشی لوتری شود اما در نهایت به انتقادات تند وتیزی از کلیسای لوتری دانمارک پرداخت. برای مرگش هم وصیت کرد بدون برگزاری مراسم معمول مسیحیان، دفن شود که همین مساله جار و جنجالی به پا انداخت. خلاصه این‌که کی‌یر کگور پس از بریدن از دین، به‌صورت تدریجی به دین برگشت.

یکی از آثار مهم کی‌یر کگور، کتاب «ترس و لرز» است که ناظر به ماجرای قربانی‌کردن حضرت اسماعیل (ع) توسط پدرش ابراهیم پیامبر (ع) است. کی‌یر کگور در «ترس و لرز» به مساله مهم اضطراب و ملازم بودنش با ایمان پرداخته و از اضطرابی صحبت می‌کند که حضرت ابراهیم (ع) با آن دست و پنجه نرم کرد و به‌خاطر همین درگیری و چالش تبدیل به شهسوار ایمان شد. اما به‌جز «ترس و لرز» او کتاب مستقل دیگری هم درباره اضطراب دارد که ترجمه صالح نجفی از آن، به‌تازگی منتشر شده است. نجفی پیش‌تر کتاب‌های «تکرار؛ جستاری در روان‌شناسی تجربی» و «مفهوم آبیرونی؛ با ارجاع مدام به سقراط» را در کنار کتاب دوجلدی «یا این یا آن» را از کی‌یر کگور ترجمه و توسط نشر مرکز منتشر کرده است.

در مقدمه کتاب «مفهوم اضطراب» است که کی‌یر کگور ادعا می‌کند قصد دارد این‌کتاب را به همان سراسرتی بنویسد که مرغان هوا آواز سر می‌دهند. او می‌گوید، گناه اول هر فردی از ابناى بشر شبیه گناه اول آدم ابوالبشر است. سپس به سراغ اضطراب می‌رود و بین اضطراب عینی (برون‌ذاتی) و اضطراب ذهنی (درون‌ذاتی) تفکیک قائل می‌شود. در قدم بعدی هم رابطه اضطراب را با آزادی بررسی می‌کند و می‌گوید امکان آزادی در اضطراب عرض اندام می‌کند. کیرکگور اضطراب را ترس یا دلهره‌ای نامشخص می‌داند که پیش‌شرط آزادی (و به همین سبب، پیش‌شرط گناه) است زیرا اضطراب همانا تصدیق وضع کنونی ما و بازشناخت ماهیت امکان است.

کی‌یر کگور در کتاب «مفهوم اضطراب» یک متفکر مسیحی معتقد است و از آن چپ‌کردگی و بی‌اعتقادی گذر کرده است. به همین‌دلیل نقل‌قول‌هایش از کتاب مقدس در این‌اثر زیاد است.

نوشته‌های کی‌یر کگور در این‌کتاب در ۵ فصل گردآوری و تالیف شده‌اند. اما پیش از آن‌ها چند مقدمه و دیباچه درج شده که به این‌ترتیب‌اند: «یادداشت مترجم فارسی»، «کلیاتی درباره مفهوم اضطراب»، «مقدمه آلستر هئی در باب مفهوم اضطراب»، «یادداشت آلستر هنی بر ترجمه مفهوم اضطراب» و «مقدمه تاریخی رایدار تُمته». پس از این‌مطالب مقدماتی هم «کتابیه»، «دیباچه» و «مقدمه» ی کتاب کی‌یر کگور آمده‌اند.

اما بدنه اصلی کتاب دربرگیرنده این‌فصول است: «اضطراب و گناه موروثی/اشاراتی تاریخی در باب مفهوم گناه موروثی»، «اضطراب در مقام تبیین تدریجی گناه موروثی»، «اضطراب در مقام نتیجه آن گناهی که عدم ظهور آگاهی از گناه است»، «اضطراب گناه یا اضطراب در مقام ماحصل گناه در وجود فرد تنها» و «اضطراب، نجات یافتن از راه ایمان».

فصل اول، ۴ بخش دارد که به‌ترتیب عبارت‌اند از: مفهوم گناه اول، مفهوم بی‌گناهی، مفهوم هیبوط، مفهوم اضطراب. در فصل دوم هم مخاطب کتاب با ۴ بخش دیگر با این‌عناوین روبروست: اضطراب عینی، اضطراب ذهنی، الف. نتیجه رابطه نسلی، ب. ماحصل رابطه تاریخی.

۳ بخش «اضطراب بی‌روحی»، «تعریف دیالکتیکی اضطراب بر حسب تقدیر» و «تبیین دیالکتیکی اضطراب بر حسب احساس گناه» هم در فصل سوم کتاب قرار دارند. در فصل چهارم هم ۲ بخش «اضطراب بابت شر» و «اضطراب بابت خیر (دیوزدگی)» درج شده‌اند و فصل پنجم هم یک‌بدنه و یک‌بخش دارد که مطالبش تحت همان‌عنوان «اضطراب، نجات یافتن از راه ایمان» قرار دارند.

در قسمتی از این‌کتاب می‌خوانیم:

در مسیحیت، امر دینی تجربه شهوی را به حال تعلیق درآورده است، نه صرفاً از طریق قسمی بدفهمی اخلاقی که عشق شهوی را گناه‌آلوده می‌خواند بلکه در مقام امری علی‌السویه زیرا در روح [به گفته پولس رسول] فرقی میان زن و مرد نیست. در اینجا امر شهوی از طریق آیرونی خنثی نمی‌شود، به تعلیق درمی‌آید زیرا مسیحیت تمایل دارد هرچه بیشتر به روح میدان دهد. وقتی در حالت شرح روح از پوشیدن جامه تفاوت جنسی مضطرب و خجل می‌شود، فردیت ناگهان برون می‌جهد و به‌جای نفوذ اخلاقی در تفاوت جنسی به تبیینی درمی‌آویزد که به برترین حوزه روح تعلق دارد. این یک جنبه دیدگاه رهبانی است، خواه به وجه مشخص‌تر به‌صورت سخت‌گیری اخلاقی تعیین یابد خواه به‌صورت زندگی که وجه غالب آن تعمق و مراقبه است.

اضطراب به همان‌ترتیب که در شرم برنهاد می‌شود در همه کام‌جویی‌های شهوی نیز حضور دارد اما نه از آن روی که گناه‌آلوده است، اصلاً و ابداً، برای همین است که اگر کشیش مسئول ده بار زوج را متبرک سازد و دعای خیرشان کند دردی از ایشان دوا نخواهد شد. حتی وقتی میل شهوی به زیباترین و پاکیزه‌ترین و اخلاقی‌ترین وجه ممکن ابراز وجود می‌کند، بی‌آنکه هیچ تامل شهوت‌آلودی عیشش را منغص کند و اسباب طربش را بر هم زند، باز هم اضطراب حضور دارد، اما نه چون عامل مخل بلکه چون ملازمی در رکاب آن.

این کتاب با ۲۸۴ صفحه، شمارگان ۲ هزار نسخه و قیمت ۱۶۸ هزار تومان منتشر شده است.

منبع: مهر